

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség közléseinek visszajárásán
vagy megőrsítésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 8.

Ujabb 2% adóemelés.

Évek óta lessük minden ősszel, mikor a város költségvetésének munkáját befejezi a városi főszámvevő-hivatal, hogy miként áll a város háztartása; milyen újabb teher szakad a nyakunkba azon a révén, hogy a főszámvevő megtalálja a rémesen jelentkező minus agyonütésére a megfelelő pluszt.

Néhány évig sikerült a mutatkozott pár százalékos közköltség emelést mellőznünk az által, hogy a legszükségesebb kiadások összegéből le-lecsipkedtünk valamit s a bevételeket pedig toldoztuk-foldoztuk, hogy magasabb legyen. Ez a valóságos tojástánc az elmúlt évben azonban már nem sikerült, sőt mintha az előbbieket is pótolni kellett volna, egyszerre 10%-os közköltség emelést kellett a nyakunkba venni, azon biztos tudatban, hogy ez az adóemelés még fokozódni fog.

Hát nem is vártunk erre soká. *Ragány* János főszámvevő tegnap hozta nyilvánosságra Nagyvárad város jövő (1902.) évi költségvetésirányzatát. Szép, derekas munkát végzett, csak ne lenne a végeredménye olyan elszomorító.

A bevételek főösszegénél mutatkozó hiány fedezésére a jövő évre újabb 2%-kal emelni kell a pótdót.

Ha az igények fokozódásával karöltve jár a jólét, helyesebben a vagyonosodás emelkedése, szívesen áldozunk többet, mert éppen a közköltség az, a mit közvet-

lenül magunknak adunk, de fájdalommal kell konstatálnunk, hogy általánosságban csak a szegénység emelkedett ez évben is. A polgárok vagyoni gyarapodásáról nem beszélhetünk.

A jótékonycélok és dotációk rovátánál a főszámvevő is 2000 koronával többet vett fel szegények segélyezésére, mint eddig. A pauperizmus hatalmas és elcsüggesztő terjedését az nem ellensúlyozza, hogy az adóalap növekedik.

A költségvetés összeállításánál a főszámvevő a legmesszebb menő takarékoskossággal hozta össze a kiadások tételeinek összegeit. Felemlíti ugyanis a többi között, hogy a szénapiacz rég szükséges kikövezésére 18000 korona, a vágóhid türelmen állapotának helyreállítására 7500 korona volna szükséges, de ezeket elejti, mert csak újabb adóemelést igényelne.

Ezzel a rendkívüli takarékoskodással elkerülnék az újabb terheket, ha nem állnának előttünk olyan szükségletek, a melyek teljesítését tovább már nem halaszthatjuk. Ilyen legfőbb a rég nélkülözött iskolák egy részének felépítése. Ezt a város becsülete, a törvény kötelező ereje s a kormány sürgetése követeli tőlünk.

Erre nézve a főszámvevőnek a költségvetést bevezető jelentése a következőket tartalmazza:

Tekintettel arra, hogy az ez idő szerinti részben még bérelt és szűk helyiségekben elhelyezett községi jellegű iskoláink túlszűkösága miatt, némely iskolák, első sorban pedig az Őr-utcai, a csillagvárosi és az olaszai, u. m.: Rét

városrészbéli iskolák felépítése előtt a város közönsége továbbra ki nem térhet, miután tudomásom van arról, hogy a tek. törvényhatóságnak ugyiszólván minden tagja át van hatva azon kívánságtól, hogy a városnak ezen nagyfontosságú kérdése minél előbb az igényeket teljesen kielégítő módon — habár anyagi áldozatok árán is — megoldassék; másfelől pedig, miután a legutóbb felvett kölcsön rendelkezésre álló maradványát ezen jelentésem alább következő részében részletesen kitüntetett folyamatban levő építkezések, beruházások és a városi színház felépítése és berendezése által igényelt kiadások felemészteni fogják: ugyanezen főrovat 5-ik tétele alatt 17.545 korona kiadás beiktatását hoztam javaslatba, mely lehetővé tegye, hogy legutóbb realizált kölcsönünk feltételeinek megfelelően iskolák építésére és felszerelésére egyelőre 300.000 koronányi kölcsön felvehető és a jelzett célokra fordítható legyen.

A midőn ezen javaslatom elfogadását a tek. tanács és illetve a tek. törvényhatósági bizottság figyelmébe ajánlanám, — tisztelettel megjegyzem egyszersmind, hogy a most előterjesztett költségvetésben *egyedül és kizárólag ezen kiadási tétel fogná előidézni azt, hogy a községi pótdót mérsékelten emelni kellene*; megjegyzem továbbá, hogy a mennyiben eme javaslatom elfogadása esetén is, a kérdéses iskolák az 1902—3. tanév kezdetére rendelkezésüknek átadhatók volnának: a tanérok létszámának szükségessé váló szaporításából a költségvetési év utolsó 4 hónapját terhelő kiadásokat rendkívüli intézkedések nélkül, nevezetesen az időközi bér- és kamatmegtakarításokból fedezhetők tartom.

*

A „TISZÁNTÚL” TARCZÁJA.

Elemi tanítónő.

(Rajz.)

Írta: Hedenstjerna Alfréd.

Mia Ljungberg tanítónő volt az elemiben. Szerény kis álláska volt ez bizony, de nagyon. Egészen más, mint odafent a felső leány iskolában, a hol a fiatal uri lányoknak a világ hiúságairól való leszoktatása végett papírral szokták volt az ablakokat beragasztani. Mert mirevaló volna is nekik mindent meglátni, a mi odakint történik nagy világban? . . .

Az ott alkalmazott hölgyeket is tanárnőknek hívták s főbb iskolákat végeztek ezek. Van valami méltóság is a tanárnő czimében, míg a tanítónőket csakugy félvállról veszi mindenki.

Midőn Ljungberg Miának apja elhalt, neki kellett a családot fenntartani, kényeret adni a kisasszony iskolát nyitott, egy óvodát az öt-hat éves gyerekek számára.

Egy jó nagy szobát bérelt tehát szegény feje a Rakpart-utczában alacsony, keskeny ablakkal, tarkára festett falakkal és egy dülledő rozsdás vaskályhával. A »nagy szoba« mellett volt a tanítónő lakó és háló szobája a maga szegényes butoraival, vakító fehér függönyeivel és szép virágos cserepekkel az ab-

lakokban. Mikor még fiatalabb volt, azokban az időkben persze másféle otthonról ábrándozott ő kegyelme. Őszi estéken gyakorta, mikor a levegőben langyos szellő lengedezett, egy csinos szép emberrel járt karonfogva, ez volt a kísérője s szerelmes szavakat suttogott fülebe, azután erős karjait dereka körébe fonta, villogó tüzes fekete szeméit rászegezve kérdezte, eieig erős-e a szíve, a szerelme ahhoz, hogy megvárja azt az időt, mikor őt esküvőre viheti. Boldog örömmel ígérte oda a szívet az ifjunak s attól kezdve csupa édes álom volt az élete szegénynek; 19 éves ifju szíve álmodta szép rózsás álmait . . .

A boldogító igen után csak várt türelmesen a szegény gyerek.

Gyönyörű teremts volt még akkoriban. Mia Ljungberg kisasszony. Az bizony! Piros, pozsgás arczzal, libegő fürtökkel, ragyogó szemekkel. Akkor egy törvényszéki tanácselnök hevert a lábainál elébe rakva mindenét, a mije csak volt, még azt a jó kilátást is, mely egy öreg nagynénje öröksége és vagyona iránt kínálkozott, azonban a derék ur kosarat kapott, de alaposat. A segédlelkész is majd hogy szét nem morzsolta a búcsúnál Mia kezét, úgy megszorította, melleleg azt is megkérdezve, reménykedhet-e a keze után.

Ez csak mosolygott barátságosan s ugy ereszlette el őt magától, hogy a legkisebb reménység sem maradt a szívében.

Minden vágyát és gondolatát az ő szere-

tett Henrikje foglalta el. Idősebb korában egy már korosabb kamara tanácsos kérte meg a kezét, ezenkívül mások is bekopogtattak a házba leánynézőbe, olyanok, akikkel már mostoháiban bánt a sors vagyondolgaiban, ezeket is sorban elutasította.

Az, a ki a szívet bírta egészen a leánynak, minden áldott esztendőben ellátogatott atyjához, Lind apóhoz, mindannyiszor megkérdezve tőle, van-e még kedve egy kissé rá várakozni. Sok-sok boldog órát töltöttek el egymás mellett, elábrándozva, terveket szövve az édes családi otthon és annak boldogsága felől. A leányt újra meg újra megölelte kedvese s mindig megkérdezte: »Csakugyan hű maradsz hozzám mindörökké? Nem unsz bele egyszer a várakozásba.« A leány helyett tuláradó szíve dobogta hogy nem.

Várt, csak várt tehát, ámbár 26 esztendő volt már. Eljegyzésüket nem akarták előbb megtartani és a világ tudomására hozni, míg nem tudták, hogy hol lesz a lakásuk s a családi fészkek, nem volt más mentés a türelmes várakozásnál. A legény távozásakor mindig versenyre énekelték: »Ha már enyém a szíved« és sirtak is hozzá egy sort örömkömben.

Később természetesen ritkábbak lettek a széptevések a leánynál; a levelek is csak ugy szórványosan jöttek s felette szükségzavak lettek, mert a fiának nagyon sok dolga akadt s nem ért rá levelet írni.

A költségvetés egyes rovatának emelkedésével vagy csökkenésével ezáltal bővebben nem foglalkozunk; azok nagy része csak csekélyebb eltérést mutat a jelen év költségvetésétől, hanem adjuk a házipénztári 1902. évi költségvetés mérlegét s a főszámvevő erre vonatkozó indítványát a következőkben:

a) **A szükséglet:**

1. a rendes kiadások összege — —	935.429 kor. 24 fill.
2. a rendkívüli kiadások összege — —	18.969 kor. 79 fill.
3. a beruházási kiadások összege — —	17.930 kor. — fill.
4. az átmeneti kiadások összege — —	644.935 kor. — fill.
tehát a szükségletek főösszege — —	1,617.264 kor. 03 fill.

b) **A fedezet:**

1. a rendes bevételek összege — —	895.904 kor. 71 fill.
2. az átmeneti bevételek összege — —	467.327 kor. 36 fill.
és így a fedezet összege — —	1,363.232 kor. 07 fill.
lévén pedig a szükséglet főösszege — —	1,617.264 kor. 03 fill.
mutatkozik fedezeti hiány — —	254.031 kor. 96 fill.

mire nézve tisztelettel indítványozom, hogy ennek fedezetére a 651.364 koronában kimutatott állami egyenes adóalap arányában, a községi iskolai 5%, az ipariskolai 2% és a kisdudóvadi 3%, együtt tehát a jelen költségvetés bevételi fejezetének V. főrovata alatt már beiktatott 10% pótdadón felül további 39%, **mindössze tehát negyvenkilenc (49) százaléki (%) községi pótdadónak megszavazását, vagyis a jelen évre érvényes közköltőnek kettő (2%)-tőlival leendő felemelését** illetékes helyen kieszközölni méltóztassék.

Ez alkalommal különösen is hangsúlyoznom kell, hogy a most előterjesztett költségvetés egybeállításánál és pedig egyfelől a bevételek emelése, másfelől pedig a szükséglet mérséklése tekintetében elmentem addig a határig, amelyen túl szilárd meggyőződéseim szerint csupán a város háztartásában évtizedek óta fennállott egyensulynak hatásaiban kimondha-

talanul káros megzavarása következhetnék; sőt ki kell jelentenem, hogy az előterjesztett költségvetés kereteinek betartása, a tekintetes tanács részéről az utóbbi évek alatt tanúsított takarékosági elveknek a legkörülfekintőbb és feltétlenül szigorú alkalmazását igényli.

Végül reá kell mutatnom arra is, hogy ha a tekintetes törvényhatóság a polgárság anyagi helyzetének mérlegelése után úgy találja, hogy a közköltő emelés ez idő szerint okvetlenül mellőzendő: ez csak úgy és azon esetben lenne keresztülvihető, ha és amennyiben a népoktatás intézményeinek további fejlesztése a napirendről egyelőre levétetnék.

Uralkodók találkozásai.

Pétervárról jelentik, hogy legközelebb Vilmos német császár, Sándor szerb király és Ferdinánd bolgár fejedelem valószínűleg egyidőben meglátogatják II. Miklós orosz cárt. Az uralkodók találkozási helye még nincs megállapítva.

Négyes szövetség.

Rómából azt jelentik, hogy Németország most abban fáradozik, hogy a hármasszövetség megújításánál bevegék a szövetségbe Törökországot is. Olaszország a jelentés szerint hajlandó volna belemenni a kombinációba azzal a kikötéssel, hogy Albániát illetőleg bizonyos garanciához jusson s ha Törökország életbelépteti Macedóniában mindazokat a reformokat, amelyekre nemzetköz egyezségek alapján is kötelezve van. Ha a szultán ebbe belemegy, akkor csak Ausztria-Magyarország hozzájárulásától függ, hogy az új négyes szövetség létrejön. Ezt az egész hirt afféle tapogatódzás-félének tartjuk, a mely olyanoktól eredhet, akik attól félnek, hogy Ausztria-Magyarország egy szép napon ráteszi a kezét Albániára. Ugy okoskodnak: ha monarchiánk Törökországgal szövetségre lép, akkor okvetlenül tartózkodni fogna Albániát illetőleg minden oly lépéstől, a mely a szultánt sértené. A ki pedig időt nyer, az mindent nyer, vélekednek Olaszország faczér diplomatái.

Plósz miniszter mandátuma.

Politikai körökben híre jár, hogy Morzsányi Károly, Budapest betedik kerületének megválasztott képviselője mandátumáról lemond Plósz igazságügyminiszter javára, aki tudvalevőleg Baján megbukott. Evvel a hírrel kapcsolatosan azt is beszélük, hogy Morzsányi Károly Budapesten közjegyzővé fog kineveztetni.

Podmaniczky leveleinek hatása.

Bizonyára emlékezni fognak olvasóink azokra a szenzációs levelekre, amelyeket az országos szabadelvű párt elnöke b. Podmaniczky Frigyes a választási előkészületek idejében egyes kerületekbe menesztett a szabadelvű párt régi tagjainak érdekében.

Ezek a levelek valóságos palotaforradalmat okoztak a pártban. Egyrészt azért keltettek visszatetszést, mert Széll miniszterelnök ismételtén kijelentette, hogy hivatalos jelöltek nincsenek. Másrészt — különösen a volt nemzeti pártiak és agráriusok körében — az a körülmény okozott nehezítést, hogy Podmaniczky báró a váradai beszámoló receptjéhez és nem Széll Kálmán irányításához tartotta magát, azaz világosabban szólva nem az új aera, hanem a régi bukott rendszer emberei mellett foglalt állást.

Most már a választások lezajlása után konstatálhatjuk, hogy Podmaniczky báró **jelöltjei sorra buktak az egész vonalon.** Mezei Mór, Herczegh Ferencz, Ragályi Béla, Thorockay Viktor báró stb. stb., kik mindnyájan Podmaniczky favoritjai voltak a bukott klubjába kerültek. De mindannyi között a legnagyobbat bukott az, aki mellett Podmaniczky báró legjobban exponálta magát: Demkó Pál, Nagy-Beeskereknek volt képviselője, akivel szemben — ugyancsak szabadelvű programmal — az országos népszerű plebános Szabó Ferencz lépett fel, akit azonban Podmaniczky báró semmiképpen sem akart jelöltnek elfogadni és sürgönyében megvetőleg »kis töredék« jelöltjének mondotta őt.

Ebből a »kis töredék«-ből Podmaniczky leveleinek hatása alatt ugyancsak nagy lett: Szabó Ferencz 1403 szavazattal győzött a hivatalos jelöltnek deklarált Demkó Pál 183 szavazata ellenében.

Egyszer csak egy aranytollu madár reptült be a kedves ablakán s olyasmit meséltgetett az ifjunak odabent, hogy milyen hasznos az embernek, ha olyan javakra is szert tehet, melyeknek ezüst csengése legyen, s nemcsak csókokból és ölelésekből áll ki minden portékája.

Mia, a bolond még mindig várt hűségesen. Később megtörtént az eljegyzés is nagy ünnepélylyel, csak hogy Amy Bloomstrand és dr. Henrik Lind voltak az érdekeltek. Egy dús gazdag földbirtokos leánya volt a nő. És Mia még akkor is várt; csak hogy nem kedvesére várt már, hanem azt a pillanatot, a mikor a szive végsőt ver odabenn. Hiába, így rendelkezte ezt a sors! A haja idő előtt megőszült, szeméi fájdalmas tekintetűek lettek, kedves dallamos hangja kemény és érczes lett.

Azonban az élet és az iskola megtették a magukét. Ő nem irt többé soha! Minek is! Begyenes sétálgatott végig kedvese a feleségével a rakparton: a menyecske karcu magas nő, ismerőseit vidáman, jó kedvvel köszöntgetve. Az egyik ház ablaka megett azonban egy ragyogó fekete szempár figyelte lépésüket. S észbe jutott a leskelődőnek a fényes mult, minden szép, a mi már elmúlt s ilyenkor éjféli is lett, míg feleszmélt a fájdalmas merengésből és elpihent . . .

— Itthon van Ljungberg kisasszony? Beszélhetek vele?

Rögtön elhívom, nagyságos asszony. Különbenha van valami közlendője . . .

— Mire való ez a sok teketória? — E szavakkal felrántotta a vendég az iskola ajtaját s ott állott a doktor ur neje, az a bizonyos aranytollu madár egy barna fürtű kis legénykét vezetve kézen s büszkén mérte végig szemével Mia kisasszonyt. Végre megszólalt nagy leereszkedőleg:

— Kegyed az a Ljungberg kisasszony?

— Igenis én.

— Kis fiam ügyében jöttem ide kegyedhez. Ahhoz, hogy magát a tanítónőnek annak rendje és módja szerint bemutassa, nagyon is előkelőnek, tulmagasnak tartotta a személyét.

— Szabad kérdeznem a becses nevét?

Erre már még sem volt a doktorné elkészülve: egy tanítónő, hozzá még olyan, a ki kicsinyek, az apróságok oktatója, mer ragaszkodni az udvariasság formáihoz és színleli, mintha nem ismerné, kicsoda-micsoda Lind doktornek a felesége. No de legalább tisztességes megjelenésű nő, hadd legyen hát meg a kívánsága neki:

— Dr. Lind ur neje vagyok.

— Parancsoljon helyet foglalni asszonyom.

— Köszönöm szépen, egy öt esztendő kis fia forog itt szóban. Minthogy kezdőkhöz kegyedet ajánlották nekem, elhatároztam, hogy a kis embert ide hozom iskolába.

Mit jelentsen ez a beszéd! Végleg kiment, elmosódott volna már az emlékezetéből minden, hogy tulajdon gyermekét hozzá meri küldeni tanításra. Már-már azon a ponton volt,

hogy a gyermeket eltasítja, mikor észbe jutott hirtelen a mende monda, hogy a doktoréknál a női uralom járja, az asszony az ur a háznál. Bizonyos, hogy most em ő küldte ide a nejét.

Mig beszélgettek, azalatt az apróság unalmában azzal szórakozott, hogy a két ujját szájába dugta és szépecskén szopogatta, mint a czukrot.

A tanítónő figyelmesen végignézte. A kicsike egészen apjára ütött s nem az anyjára.

Hogy sajgot az a régi seb e perczen, hogy vert a szive szegénynek!

Hogy fordul még vele ez a világ, ha ezután az az apróság, mely valóságos megtetsztülése az ő ideáljának és képmása neki, napról-napra körülötte sürgölődik a szoknyája körül, ha majd dédelgetve a haját simogatja, mikor olyan szomorú emlékeket ébreszt fel benne.

Hiába, a női sziv nagyon nehezen felejt el a férfit, kit először szeretett . . .

Másnap az ebédlő teremben ült gazdagon terített asztal mellett az egész Lind család. A házas társak szemben ültek egymással. Miért ne ültek volna így? Az ebéd ép arravaló, hogy kezet fogjon egymással, a ki oda ül. Nekik pedig nem volt semmi szükségük egymásra. Egyiknek sem volt érzeke a bizalmas együttlét és enyelgések iránt, ha a napi munka véget ért, nem akartak minden felszolgálás nélkül

A győztes párt a következő táviratban értesítette erről br. Podmaniczky Frigyes:

Örömmel tudatom, hogy a mai képviselőválasztásnál a nagyméltóságod által «kis löredéknek» keresztelt nagybecskereki szabadelvű párthívek Szabó Ferenczre 1403 szavazatot adtak le, míg a Nagyméltóságod által hathatósan támogatott szabadelvűek dr. Demkó Pálra 183: szóval egyszáznyolcvanhárom szavazatot adtak.

Dr. Várady Imre.

Báró Podmaniczky Frigyes — hir szerint — ezt a telegrammot sem fogja elhelyezni kellemes politikai emlékei közé.

Evvel és Podmaniczky többi hivatalos jelöltjeinek kegyetlen sorsával kapcsolatban azt beszéljük, hogy Podmaniczky báró lemond a szabadelvű párt elnökségéről.

Hivatalos jelöltjei tehát őt is elbuktatták.

A Times a választásokról.

A nagy világlapnak, a Timesnek legutóbbi száma a magyarországi választásokról és Széll Kálmán politikájáról elismeréssel ír a következőkben:

A képviselőválasztás lefolyása megmutatta, mennyire alaptalan volt azoknak a liberálisoknak az aggodalma, akik attól tartottak, hogy a Széll által megvalósított nem agresszív pártpolitika korszaka megnyitotta a magyar országgyűlés kapuit a fölforgató elemek előtt, amelyek azután éppen úgy megbénítanák az országgyűlés működését, mint Ausztriában. A szabadelvűpárt minden hivatalos segítség nélkül féken tartotta a nemzetiiségeket. És Magyarország, épp n úgy, mint azelőtt, továbbra is a monarchia szilárd fele marad. Attól is tartottak, hogy a szabadelvű párt egysége meg fog rendülni az által, hogy egyesült a nemzeti párttal és fölvevte kebelébe olyan elemeket, a melyek antiliberális hírből állottak. A tények ezt a jóslatot szintén meghazudtolták. A különböző nézetű valló politikusok mindannyian Széll Kálmán programja alapján csoportosultak a kormány körül, már pedig Széll liberálismusának tisztaságához nem fér semmi kétség. Gróf Apponyi Albert és Horánszky Nándor, a volt nemzeti párt vezető emberei, választási beszédeikben olyan lelkesen azonosították magukat a szabadelvűséggel, hogy egészen nyugodtak lehetünk arról, hogy hívek föltétlenül csatlakoztak Széll politikájához. Magyarország és a magyar-osz-

trák monarchia barátai tehát bizonyosak lehetnek arról, hogy a magyarok részéről semmi veszély nem fenyegeti a fennálló alkotmányos rendet. A felvilágosodott kormányzás barátai pedig világszerte meglepődéssel láthatják, hogy továbbra is hamisítatlan szabadelvűség hatja át a magyar nemzetet és irányadó tényezőit. Altaláb n mondhatjuk, hogy a képviselőválasztás folyamán a mérsékelt szabadelvűség lényeges győzelmet aratott és hogy ez alkalommal nem alkalmaztattak azok a korrump fogások, amelyek a korábbi választásokat jellemezték. A Széll-kabinet bizonyára elég tapasztalattal és okossággal bír, hogy nagy többségére támaszkodva, szerencsésen megküzdjön az utjába gördülő nehézségekkel. A külföldiek szempontjából érdemes tudnunk, hogy Magyarország mily mértékben befolyásolja vagy befolyásolhatja a monarchia nemzetközi politikáját. Széll Kálmán miniszterelnöksége óta ebben a tekintetben észrevehető változás következett be. Magyarország szava sokkal többet nyom a monarchia külügyének az intézésében főképpen most, mikor a gazdasági kérdések jelentékeny szerepet játszanak. Széll Kálmán valósággal irányadó befolyást gyakorol némely legfontosabb külső politikai ügyeknek az intézésére. A monarchia barátainak nincsen semmi ok arra, hogy sajnálkozzanak ezen változás miatt. Magyarország nagyobb befolyása nagyobb szilárságot fog kölcsönözni a monarchia nemzetközi helyzetének. Ha a külügyminiszter képes lesz az egységes Magyarország lojális támogatását értékesíteni, akkor kétségtelenül sokkal biztosabban foghat hozzá azoknak a fontos nemzetközi problémáknak a rendezéséhez, a melyek a közel jövő föladatait jelentkeznek.

Memento.

Szegény Egán Edel ambíció, munka, lelkesedés után, átlőtt fejjel jutott pihenőre, messze távolban a havas népétől, hol lázasan dolgozott. Árvái még meg sem könnyezhetik, sirját sem találják, annak, ki mindenük volt. De könnyen feledni nem tudják. Mint a hazajáró lélek ujal emléke közöttük és sirja helyett emlékét koszorúzzák meg hálájuk tiszta virágával.

A ruthén nép jelesei egymás után róják le kegyeletes emlékezésüket a nagy halott iránt.

Legutóbb Firczak Gyula, munkácsi püspök, a ruthén akciónak egyik lelkes kezdeményezője, az alábbi levelet írta özv. Egán Edénéhez:

Nagyságos Asszonyom! Az államkormány magas rendelkezése folytán Egan Edel a Kárpátok alján lakó, hazájához és annak intézményeihez mindenkor ragaszkodó ruthén nép kormánybiztosává kinevezetvén, ezen nagy erélyű és tehetségű férfiú ezen nép társadalmi, nemzeti, erkölcsi és anyagi érdekeivel teljesen azonosította magát, szerette ezen népet, segédkezet nyújtott neki, jó szándéku tanácsot adott, sőt ugyszólván minden lelki és testi erejét föláldozta annak boldogságáért, anélkül, hogy önmagát szolgálta volna. A néppel szemben tausatított eljárásában azon szeretet melege sugárzott ki, melynek melegsége mellett minden szív meglágyult, ezen szeretet kötelékével a vezetésére bizott ruthén nép minden egyes tagját magához fűzte oly mérvben, hogy benne csak önzetlen jóakaróját és jötevőjét tekintette és látta. Ily körülmények között nem csoda, hogy megdöbbenve vett tudomást azon szörnyű eset felől, hogy jóakarója és irányadója a földi élet véghatárához jutott és az élők sorából eltávozott; az átértett fájdalom mélyen metszi lelkét és szívet, de érinti ezen fájdalom azon egyéneket is, kik ezen népnek lelki vezetői.

Ezek behatása alatt engedje meg nagyságod, hogy a gyász eset alkalmából a magam, ft. káptalanom, szentszéke tagjai, papságom és a szegény hegyvidéki nép ne-

vében őszinte részvételem nyilvánítsam, és kérem a mindeneket intező Istent, hogy Nagyságodnak adja kegyelmét, miképp a súlyos állapotot lelki erővel elviselhesse, a boldogultnak lelkét pedig helyezték el ott, hol a jók őt színről-szinre látják.

Kiváló tiszteletem nyilvánításával vagyok Ungvárott, 1901. szept. 27-én

alázatos szolgája

Firczak Gyula s. k.
munkácsi püspök.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

A régi jődökben, mikor borággal volt telve a hegy, a szüret mindent kiforgatott a rendes kerékvágásból. A városi közgyűlést sem tartották meg október hónapban.

Most azonban csak egyes nagyobb szőlősgazdáknak esemény a szüret. A közgyűlést is megtartják holnap a városházán, olyan silány tárgysorozattal, amilyent ritkán állított még a főjegyző.

Egyetlen fontos tárgya lesz a közgyűlésnek: a városház építése.

Annál jobban készülnek az interpellációra a fekete könyv miatt, a melyet a városházán hivatalból állítottak össze arról, hogy a tisztviselők közül ki hova szavazott az emlékezetes október 3-án.

Ezenkívül még több interpellációval emelik a közhangulatot.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1901. évi október hó 10-ik napján, esetleg következő napjain délután 3 órakor tartandó rendes havi ülésén a következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

1. Polgármester havi jelentése.
2. A m. kir. belügyminiszter ur leirata a gyámhatósági szabályrendelet módosítására vonatkozó határozat jóváhagyása tárgyában.
3. U. annak leirata a szünügyi szabályrendeletet módosító határozat jóváhagyása tárgyában.

4. A tanács, mint állandó választmány a városház építésére megtartott árlejtés eredményét javaslata mellett beterjeszti.

5. U. annak előterjesztése a kintornázásról szóló szabályrendelet-tervezet tárgyában.

6. U. annak jelentése a Körözs folyóban épített fenékgátak építésénél előfordult többletmunkálatok ügyében.

7. U. annak javaslata a tűzoltói létszám szaporítása, illetve két II-od osztályú tűzoltó állás szervezése s az olaszii tűzoltó különítmény felállítása tárgyában.

8. U. annak előterjesztése Weinberger Jakab köztérvéti ügyében.

9. U. annak javaslata Szentmiklósi Péter és Mózes Aron földbérlet átruházási ügyében.

10. U. annak javaslata Sonnenwirth Mózes és özv. Nagy Károlyné földbérlet átruházási ügyében.

11. U. az Hegyesi Lajos és nejevel;

12. U. az Mester Mihályné Nagy Juliával;

13. U. az Laendler Ferenczcel;

14. U. az Nagy Gábornéval;

15. U. az Réz Bertalannal;

16. U. az Balogh Sándorral;

17. U. az Reiszner Zsigmonddal megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

18. U. az Zettel Gyulával megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

19. Lakos Lajos adópénztári ellenőr 6 heti;

20. Novák József számtiszt 4 heti szabadságidő engedélyezését kéri.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait azzal van szerencsém értesíteni, hogy a fent elősorolt tárgyak hivatalos helyiségemben, a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1901. október hó 8-án.

Rimler Károly,
főjegyző.

lenni. Nagyon is nyárspolgáriának találta ezt a nagysága.

— A kis Károlyka ma ment fel először iskolába — szólalt meg az asszony odavetőleg.

— Igen? Nincs tudomásom róla, hogy közös szándékunk lett volna intézkedni.

— Eh, azt hiszem, az ilyesmi magától értetődik.

— János, hozzon egy kis bort!

— Hát, tudod lelkem, tegnap voltam Lund Ljung... Ejnye nem is tudom hamarjában, hogy hívják azt a kisasszonyt. Egy szóval tegnap volt nála a gyerek először. No de mi bajod?

— Semmi. Csak a leves volt forró egy kissé. De miért kellett éppen ezt az iskolát kiválasztani neked!

— Miért ne? A tanítónőjét nagyon dícsérték előttem, mint a ki a kezdőkkel kitűnően bánik. Nagyszerűen tanít.

— Jaj apus, olyan jó az a kisasszony én hozzám! Mikor a többi gyerekek haza mentek, bevitt a szobába, azután egy porcellán kutyácskát mutatott nekem s bombont adott és meg is csókolt...

— Micsoda örült gondolat! Én nem engedem, hogy téged idegen ember megcsókoljon. Még szerencse, hogy a mint észrevettem, csinos és tiszta... személy. — De mi keresni valód van most neked a padlón Henrik?

UJDONSAGOK

A városház építése.

— A tanács javaslata. —

Annak idején közöltük a Nagyváradon tervezett új városház építésére beérkezett ajánlatok eredményét.

Tudvalevőleg a legolcsóbb ajánlatot Incze (Izrael) Lajos adta be s ajánlata mintegy 2000 koronával volt előnyösebb a városra a tervezet készítőjének: ifj. Rimanóczy Kálmán ajánlatánál. Volt ugyan még egy ajánlata Inczének, az ugyanis, hogy még mintegy 10,000 koronát enged, ha az épületet 50 nappal később veheti tető alá, mint a pályázati feltételekben ki lett kötve.

Amint a pályázat eredménye nyilvánossá lett, különböző kombinációkon alapuló híresztelések keltek szárnyra egyik-másik pályázó érdekében. Ezeknek a sugalmazott szóbeli és hírlapi kommentároknak a bírálatába nem bocsátkoznak, de elmondjuk nézetünket minden sugalmazás nélkül most, a mikor már a város tanácsa, mint állandó választmány tárgyalta a pályázatokat s megállapodott a közgyűlés elé terjesztendő javaslatára nézve.

Helyesnek tartottuk volna, hogy az építést ifj. Rimanóczy Kálmán műépítésznek adják meg az esetben is, ha a 2000 korona különbözet a várost terhelné, mert ifj. Rimanóczy Kálmán derék és becses szolgálatot tett, szülővárosa iránti jóindulatból, már akkor, midőn az értékes, tetemes pénzbe és fáradságba kerülő tervezetet elkészítette. Az áldozatkészséggel szemben illő, hogy méltányos legyen a város.

Van még egy más fontos körülmény is, a mely a mellett szól, hogy a pályázat ilyen kedvező eredménye folytán az építés arra bizassék, a ki a terveket készítette.

Az új városháza egyik legmonumentálisabb épülete lesz Nagyváradnak. A tervezet kiváló szakférfiak elismerését vívta ki. Szorosán kell ügyelni, hogy az a tervező ideájának teljesen megfelelően vitessék ki, már pedig teljes ambícióval legjobban az képes a tervet megvalósítani, akinek az egész az agyában megszületett; ez legjobban vigyáz arra, hogy a kivitel által semmi tekintetben ne veszítsen annak művészi értéke sem.

De most már elejthetjük mindezeket az okokat azzal a legfontosabbal szemben, hogy egy újabb beadványa szerint ifj. Rimanóczy Kálmán 1026 koronával előnyösebb Incze Lajosnál.

*

A városi tanács mint állandó választmány tegnap tárgyalta a városház építésére beérkezett ajánlatokat.

Incze Lajos alternatív ajánlatot adott annak idején be, a mely szerint ha a pályázati feltételeket teljesen megtaradják, 2300 koronával olcsóbb ifj. Rimanóczy Kálmán ajánlatánál, ha azonban 50 nappal később jöhet az épület fedél alá, vagyis auni haladékat nyer Incze Lajos újabb 9700 koronát enged s így 12000 koronával olcsóbb lenne az ajánlata, mint a Rimanóczyé.

Ifj. Rimanóczy Kálmán egy újabb beadvánnyal módosította ajánlatát. Rámutat arra elsőben, hogy Incze alternatív ajánlata nem felel meg szigorúan a pályázat feltételeinek. Ennek konstatálása után kijelenti, hogy ha az Incze által kért 50 napi haladékat neki megadja a város, még újabb 2%-ot, tehát összesen 12%-ot enged az egységárból. Ha ehhez még hozzászámítjuk, hogy a régi épületekből

kikerülő ócska anyagokért Rimanóczy 10,800 koronát, Incze pedig csak 6000 koronát ajánlott fel a városnak, az ifj. Rimanóczy Kálmán ajánlata 1026 koronával olcsóbb. Azonkívül még ő készítette a terveket s teljes ambícióval törekszik az építés keresztülvitelére.

Gerő Armin szólott először a tárgyhöz. A város elrontott renuméjáról szól, aminek az eredménye, hogy csak helyi érdekeltséget keltett a pályázat. Az itteni vállalkozóknak van csak téglájuk. A rövid pályázat és rövid kiviteli határidő lehetetlenné tették, hogy idegen vállalkozók is jöjjenek.

Rimler Károly azt látja, hogy a pályázók főleg az ambíció vezette, mert az egységárak rendkívül alacsonyak voltak s még ebből is engedtek. A falazat köbméterjére 20 fillért ráfizetnek. A város már maga késedelmeskedett 50 napot s így az 50 napi határidő kitöltéssel a vállalkozó a rendes kiszabott időt nyeri.

A tanács elhatározta, hogy tekintetbe véve a körülményeket, az 50 napi haladék megadásával a Rimanóczy ajánlatát mint legolcsóbbat javasolja elfogadásra a törvényhatóság holnapi közgyűlésén.

Nincs tifusz-járvány.

— A közegészségügyi szakbizottság ülése. —

Nagyváradon az utolsó két hónapban gyakoribb tifusz megbetegedések fordultak elő. Utóbb a katonaság között is fordult elő néhány hagymáz-eset, ezért tegnap délután Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottságát tanácskozássra hívta össze a hely. polgármester.

A szakbizottság konstatálta, hogy **nincs járvány a város területén** s a tifusz nem lépte túl azon határokat, amint más év hasonló szakában jelentkezni szokott.

A közegészségügyi szakbizottság ülésének lefolyása következő volt:

Dr. Konrád Márk elnökölt; jelen voltak: Rimler Károly, dr. Grósz Menyhért, dr. Papp Oszkár h. ezredorvos, Stark Gyula, dr. Baróthy Akos, Guttman József, dr. Nemes Aron, dr. Mayer László, Nyiry György, dr. Berkovits Miklós, dr. Munk Béla, Szüts Dezső jegyző.

Az elnök megnyitja után dr. Baróthy Akos v. főorvos előterjesztette, hogy aug.—szeptemberben, sőt októberben is sűrűbben fordulnak elő tifusz-esetek. Nehogy a közönség alarmirozva legyen, kérte a szakbizottság összehívását. — Augusztus és szeptember hónapban Olaszban 5, Ujvároson 12, Váralja-Velence-Csillagvároson 22, összesen 39 egyén betegedett meg tifuszban s ezek közül 5 meghalt. Októberben 8-ig Ujvároson 5, Váralja-Velence-Csillagvároson 7, összesen 12. Olaszban októberben egy eset sem fordult elő. — Okt. 3-án értesítette a katonai parancsnokság a városi főorvosi hivatalt, hogy a Ferencz József huszárlaktányában 2. az új honvéd gyalogsági laktányában 1 és a honvéd hadapród iskolába szolgálatra rendelt legénység között 1 tifusz-eset fordult elő. Ezeket a csapatkórházban helyezték el. — **Járvány felléptéről szó sem lehet.** Tapasztalat szerint a nyár utolján és ősz kezdetén minden évben előfordul szórványosan tifusz betegség. 1898-ban ez idő alatt 130 beteg volt. — A vízvezeték fertőzéséről nem lehet szólni, mert akkor nem csak a külső részen lakó szegény emberek kapnák meg. Két főok: a szennyezett talaj, főleg hol kövezet nincs és a rossz lakásvizonyok. Egyes házakban a régi, rossz kutakból isznak, rosszul táplálkoznak. Javasolja, hogy intézkedjen a rendőrség az utcákon, magánházakban, szállóhelyeken levő szem- és trágyadombok eltakarításáról; a régi kutakból és Körözből

ne használják élvezetre a vizet; a hol a tifusz előfordult, a régi kutakat takarítsák ki. (Ezt már végrehajtották). A tifusz betegek, ha a rendes kórházban nem férnek, a Szt. László járványkórházban helyeztessenek el. — Végül irjanak át a tanácshoz, hogy a csatornázás keresztülvitelére a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Dr. Papp Oszkár h. ezr. orvos felvilágosítással szolgál, hogy az egyik beteg honvéd szept. 26-án érkezett Erzsébetvárosból már beteg. Ez behurcolta a bajt. A másik a Pécs körüli nagy gyakorlatokról hozta magával a betegséget. Hozzájárul, hogy a csatorna kiépítését siettessék. A Párispatak a járványok góczpontja. A vízvezeték vizét vizsgálják meg.

Dr. Grósz Menyhért látja, hogy járvány nincs, az esetek csak sporadikusak. Egy elaborátumot készítsenek a csatornázás szükségéről. — A kényszer kórházi gyógyítást a tifusznál nem ajánlja.

Rimler Károly kijelenti, hogy a csatornázást mindenki óhajtja; a terveket el is készítették s közelebb foglalokoznak vele. A kivitel az anyagiak hiánya késlelteti, de mégis meg lesz, mert szükség van a csatornázásra.

Dr. Baróthy Akos javaslatát elfogadták.

*

Az ülés végén, dr. Grósz Menyhért indítványára jegyzőkönyvbe vették, hogy az egészségügyi szakbizottság nem helyeselné, ha a közvilágítási villamos telepet a vízvezetéki telepen rendeznék be.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi múzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Október 9. Megyebizottsági tagok választása Bihar megyében. k

Október 9. A atholikus kör választmányi ülése d. u. 6. órakor.

Október 14. Az általános szüret kezdete a nagyváradon hegyen.

Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

Október 23. Képviselőválasztás Székelyhídon.

November 19. Az Erzsébet leányárvaház zászlószentelési ünnepélye.

* Az olasz tüzoltó-különítmény felállítása. Nagyvárad város törvényhatósága már régebben kimondotta, hogy a tűzbiztonság megővésére Várad-Olasziban, az uri-utcai rendőrségi laktányában tüzoltó-különítményt állt fel. A tolonczház építésénél már gondoskodtak megfelelő helyiségről is. A színházhoz állandó felügyeletre azonban két városi tüzoltót osztottak be s így most nem rendelkezik a parancsnokság az olasz-i különítmény részére szükséges 5 tüzoltóval. A tanács előterjesztést tesz a holnapi közgyűléshez két fizetéses tüzoltó állás szervezése iránt.

* Az árva pecsenyéje. Besorozták a szegény fiút a király seregébe, hogy két kemény esztendőn viselje az angyalbőrt s egye a menázsit. Mikor bekerült a csendes faluból a kaszárnyába, nagy szomorúság szállta meg a kis bogárhátú, hófehérre meszelt házat; a szülő anyjának a szíve betelt keserőséggel s egész gondolata oda szállt a kőtömbök között, a rideg kaszárnyába, hol szerelmes fia róttá egymásután az egyhangú napokat. Egyszerre nagyot dobbant a jó anyaszíve, kitalálta a módját, hogy ha már haza nem eresztik az ő fiát, könnyít a sorsán. Azt már sokat tapasztalta, hogy a notárius úrnál, a fiskálisnál, no meg némely hivatalban is, milyen hatása van egy kis madárlátta ajándéknak s itt-ott, hogy megnő a sulya, mikor az igazságot mérik. Hátha itt is segít... Kiválasztott két szép hófehér, kőverre hizott kacsat, amelyeknek csak a mesében van párjuk s megtoldta még egy pár saját nevelésű aranysárga husu kendermagos tyukocskával. Ugy sajtolt a lelke, hogy el kell válni kedves állatától. De azért jókedvvel hozta s nagy hálál-

kodások között beállított vele a százados lakására, akinek a csapatában szolgál az ő kedves fia. Kevés beszéd után elődalgott, mint a ki jól végezte dolgát. — A százados felküdte a dédelgetett gyönyörű szárnyasokat a városházára. **Komlóssy József** gazd. tanácsos aztán a szép jószágokat kiküldte a városi árvaházba, jó lesz az apró nebulóknak, akik nem is sejtik, hogy jutnak a pompás pecsenyéhez.

* **Bejelentési hivatal Nagyváradon.** A Nagyváradon létesítendő s annyira szükséges **bejelentési hivatal** szervezésére vonatkozó előterjesztést a vonatkozó szabályrendelet-tervezettel együtt tegnap terjesztette be **Gerő Armin** főkapitány a helyettes polgármesterhez. A tervezet szerint a bejelentési hivatal összes személyzete, egy főnök (2400 kor.), egy írnök (1200 kor.), és egy napdíjasból (720 kor.), általa, vagyis a hivatal szervezése 4320 korona évi kiadással járna, mely összeg bőséges fedezetet talál a megkerült adókötelesek, továbbá a befolyt díjak és bírságok összegéből.

* **Békkocsi szemle.** A szokásos őszi békkocsi-szemlék **november hó 6. és 7-én** lesznek, még pedig a főkapitány személyes felügyelete mellett a lóvásártéren. A mindenkor reggeli 8 órakor kezdődő szemlék első napján (november 6-án) vizsgálat alá kerülnek a kétfogatúak és 1—50-ig az egyfogatúak; másnap (november 7-én) pedig 50-től végig az egyfogatúak. A szemlén a kocsi tulajdonosok pótlóvalkal együtt megjelenni kötelesek.

* **Halálozás.** Részvétel értesülünk, hogy **Szántó Sándor** honvéd százados, — a ki hosszú évekig köztisztviselőben részesült Nagyváradon, — súlyos, pótolhatatlan vesztéségre: szeretett neje hétfőn hajnalban Székesfehérvárról meghalt. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe. — A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Szántó Sándor m. kir. honvéd százados úgy a maga, valamint gyermekei Erzsike és Lajos, atyja és testvérei nevében szomorodott szívvel jelentik forrón szeretett nejeinek, illetve a jószákos szerető anyának, leánynak és testvéreinek, **Szántó Sándorné** szül. Rindskopf Irma Mária-nak f. hó 7-én hajnali 1 órakor életének 44-ik, boldog házasságának 20-ik évében, hosszabb és súlyos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A drága halott hült teteme f. hó 8-án d. n. 4 órakor fog a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint Basa-utca 1. sz. gyászházból a »Szent Háromság«-ról nevezett (hosszu) temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 9-én reggel 8 órakor a székesegyházban fog az egek Urának bemutatni. Székesfehérvárról, 1901. október 7-én. Az örök világosság fényeskedjék neki. Atyja: Rindskopf Mór ny. vasutis igazgató. Testvérei: Ilona, férj. Déry Károlyné, Chlotild, férj. Szőnyi Zsigmondné, Klára, férj. Czoniczer Sománé. Sógorai: Déry Károly, Szőnyi Zsigmond, Czoniczer Soma.

* **Visszaélések a vámoknál.** A vám- és helypénzszedésnél Nagyvárad város kárára elkövetett visszaélések ügyében **Komlóssy József** gazdasági tanácsnok már befejezte a hetekig tartott vizsgálatot s az óriási tömegű szaporított vizsgálati jegyzőkönyveket és iratokat beterjesztette **Rimler Károly** hely. polgármesterhez. Legutóljára **Beczky Arthur** volt vámfelügyelőt hallgatta ki a vizsgálatot vezető tanácsnok. Beczky Arthur azt is felhozta védelmére, hogy több esetben látta, amikor az állatvásárban a kupeczek is szedtek el vámjegyeket s azokat szétépték. Azonkívül Beczky több mentőtanura hivatkozott.

* **Elveszett** tegnap a biharmegyei közkórháztól a Nemzeti-szállóig vezető uton egy reczés aranygyűrű gömbölyű korákkal (értéke 40 korona). A becsületes megtaláló a rendőrségen illő jutalmat kap.

* **Szathmáry Arpád halála.** Ma délután fél négy órakor temetik Szathmáry Arpádot abból a házból, a hol legutóbb aratta sikereit. Ez alkalomból a Vigszínház előcsarnoka, a hol az elhunyt művészt ravatalra helyezik, gyászdiszt öltött. A főváros összes színházai koszorút helyeztek a szeretett pályatárs koporsójára. Gyönyörű a Magyar Színház koszorúja, melyet nemzetiszínű szalag díszít. A Vigszínház igazgatósága, művészi személyzete, műszaki személyzete és a vigszínházi színésziskola növendékei külön-külön koszorúval tisztelik meg az intézet legnépszerűbb tagjának emlékét. A színészeti iskola növendékeinek koszorúján a következő felírás látható: Az őstehetség mintaképének.

* **Letartóztatott cigánykaraván.** A Rézműves—Lakatos ismert kóbor és tolvaj cigány-család 3 kocsiira való népét, kik lovat akartak lopni, tegnap délben a lóvásártéren letartóztatta rendőrség. A javithatlan és tolvaj csavargó had egyelőre a tolonczház vendégszeretétét élvezzi.

* **Nérváltoztatás.** **Held Sándor** nagyvárad lakos vezetéknévét »**Horvát**«-ra változtatta.

Rablógyilkosság a fővárosban.

Vakmerő rablógyilkosság történt keddre. virradóra éjjel Budapesten.

Kohn Lajos budapesti tejnagykereskedő tegnap, vagyis október 7-én elküldte kocsisát, szokás szerint tejjel a vevőkhöz. A kocsin körülbelül 1000 liter tej volt a kannákban; ezzel a kocsi el is indult annak rendje és módja szerint vevőit kiszolgálni.

Este azonban hába várták haza a kocsist.

Korán reggel feltűnt valami jel. Az nevezetesen, hogy Kohnék irodájába telefonáltak, még pedig szintén egy tejnagykereskedőtől, névszerint Goldmann István-ut-i irodájából.

— Mi az, kérem, miért adják el önök Kohnék a tejskocsit, néhány tejkannát és a lovakat? Itt a megbizottjuk, kifizessük-e neki, a mit érte kér?

Kohnék rettenetesen meg voltak lepve e hír hallatára és ugyancsak telefonon válaszoltak:

— Tartóztassák le, kérem, azt az embert, mert az nem lehet más, mint rabló!

Goldmannék nyomban intézkedtek ebben az értelemben, de mire rendőrről futottak és az óriási nagy kaliberű tejkereskedésnek minden embere talpon volt, hogy az embert elfogják, akkora kirohant kocsistól, mindenestől az udvarból. El sem tudták fogni.

Kohnék most azonnal intézkedtek és a szélrózsa minden irányában röpitették szét embereiket a kocsi és kocsis — de különösen a rabló üldözésére, elfogására.

Egy óra beforgásával Kohn tejnagykereskedő ugyanis az Üllői-uton egyszer csak látja, hogy ott fut el mellettük a tejkihordó kocsis, éppen az, amelyet keresnek. De más kocsis hajítja a lovakat.

Kohn szót a mellette levő kocsisának, hogy ugorjék le a villamosról. Az ember szót fogad. Megállították csakhamar a lovakat. A meglepett ember nagy ellenállást akart kifejteni; különösen oda törekedett, hogy a lovakat megvadultva ebramodhasson s üldözöt le akarta lökdösni a kocsiról.

A nagy dolakodásra rendőr is került elő. Most az embert letartóztatták és bekísérték a legközelebbi rendőrállomásra.

A kocsis elejét, a kerekek mindkét oldalát csupa aludt vér borította, az aludtvért homok takarta, hogy a vérnyom pirossága ne legyen olyan feltűnő.

A rendőrségen rögtön vallatóra fogták az embert.

Tény és a budapesti ut között találkozott Kohnék kocsisával, a kit személyesen régen ismert; azt is tudja, hogy azt Vitéz Mihálynak hívják, betérték ott egy pohár borra egy kocsiba, egy kicsit mulattak együtt.

Ottós Mihály azután eljött onnan és otthagya, a ki várja őt vissza, mert igen mulat.

Tagadja folyton a szörnyű bűnt, de mikor keresztüztbe veszik, a vallatásnál elszólta magát:

— Meglehet különben, hogy lehet ezen tárgyak Vitéz Mihályé, de én nem loptam, sem azt a kocsist agyon nem ütöttem, lehet különben, hogy az a betyár részeg kocsi a Dunába esett . . .

A meggyilkolt kocsi 32 éves, nős, családos ember volt.

IRODALOM.

Ugy a mint volt. Elbeszélések. Irtá G. Büttner Julia. Kiadja a Szent István-Társulat. A Családi Regénytár XIII-ik kötete. Ara díszes angol vászonkötésben 1 korona. A Családi Regénytár szép sorozata ismét egy kedves kötetel gyarapodott, mely a katolikus olvasó közönség előtt ismert G. Büttner Julia tiz sikerült elbeszélését tartalmazza. A kötet címe *Ugy a mint volt* nem azt akarja mondani, hogy az író a naturalisták tollával dolgozott, hanem csak azt, hogy a való életből leste el történeteit; de ezek kiválasztásában nem a naturalisták elvei, hanem a keresztény né finom érzéke és gyöngédsége vezették, melyekkel a való életből is csak oly történeteket választott ki, melyeket vagy a költészet, vagy a keresztény világnézet egy-egy sugara bearanyoz. Mindennapi történetek ezek (talán csak a »Tíz év múlva« és »Egy ur agyonlőtte magát« képezneke tekintetben kivétel), de mindegyikben van valami nem köznap. A nyelvezet, az előadás hasonló a tartalomhoz: egyszerű, de egyszerűségében is nemes izléses. Az egész kötet nem érdekteljesítő, nem idegizgató, de kedves és kellemes olvasmány. — Múltban sorakozik a Családi Regénytár XII. kötetéhez, melyekről báró Horvát Károly veszprémi püspök a Szent István-társulat ez idei nagygyűlését megnyitó beszédében nyíltan hangoztatta, hogy szépirodalmi tekintetben még a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR.

Szerda: Tartalékos férj.

Csütörtök: Üdvöske.

Péntek: A bor.

Szombat: Bocaccio.

Vasárnap: Boszorkányvár.

Tartalékos férj.

Guthi Soma és Rákosi Viktor már be vannak jegyezve a magyar színirodalom történetébe, mint két érdekes eredetiség.

De ennél nem több.

Eredeti dolog az ő haladásuk is. Napoleon öcsém-mel kezdtek aratni társ-szerzői babérait a Vigszínház deszkáin; óriási siker, szünni nem akaró derűség. A mint hogy olyan csupa ötletből álló darabnál, mint a Napoleon öcsém, nem is lehet másként. A Vigszínháztól emelkedtek a szerzők feljebb magasabb színpadra: nemsokára a Népszínházban, legutóbb pedig a Nemzeti Színház deszkáin jelentek meg, elérve ezzel a magyar színirodalom dicsőségének netovábbját, aránylag rövid idő alatt.

Ez már eredeti dolog. Még eredetibb azonban, hogy amint emelkedtek a színpadon, annyira nem emelkedtek műveikben. Határozott visszacsúszást jelent minden darabjuk. Miért? Könnyű rá a válasz. A szerzők fölfelé akartak haladni a színházak lépcsőjén. Igen ám, de a

mit megbír a Vigszínház, az már nem való a Mepszínházba s a mi itt tetszik, az kirlna a Nemzetinek finom légköréből. Szerzők tehát a bohózatból közeledni voltak kénytelenek a vigjátékhoz, s ez az, a mi annál kevésbé sikerül, minél jobban akarják. Rákosi is, Guthi is bohózat-írással termettek, itt van az ő igazi légkörük. Ha innen kimozdulnak, könnyen elveszítik a talajt lábuk alól s megesik velük az, a mi nem is maradt el: hogy az új légkörben már nem tudnak oly sikeres alkölásokat létrehozni, mint a minőkkel előbb elragadták a közönséget.

Sajnálattal kell látnunk Rákosiéknak ezt a fölfelé kapaszkodását; így megy bennük veszendőbe a jó bohózatíró, hogy helyet adjon a kevesebb jó vigjátékíróknak.

A Tartalékos férj ennek a kapaszkodásnak még csak nyomait árulja el; azért sikerre nézve nem is maradt messzire sehhol sem a Napoleon öcsém alatt.

Meséjét fölsőlegesen elmondani. Az igazi bohózatban a mese legtöbbször csak arra szolgál, hogy a képtelen helyzeteket és alakokat összefűzze; nem a mese kidolgozásában, hanem az egyes részletek ríktó színezésében van a bohózatíró főereje. Így tesznek Rákosiék is. Mese helyett inkább főötlet vezet az ő műveiket. A Tartalékos férjben is egy bohó ötlet: maga a cím, a Tartalékos férj. A mama u. i. leánya volt két udvarlója közül nem azt kedveli, a ki veje lett, hanem a kibukottat s ez utóbbit tartogatja is abban a reményben, hogy leánya mégis csak el fog válni egyszer a mostani férjétől s akkor a mama kedvence léphet elő. Ezért az ő neve: tartalékos férj. Ebből bonyolódna ki aztán a legbohóbb helyzetek.

Van Rákosiéknak még egy fogásuk: tartogatnak minden darabjuk számára egy-egy igazán képtelenül kacagató alakot, a kin lehetetlen nem kacagni. Ilyen volt Napoleon öcsémben a sugó, a ki minden alkalommal sug, ilyen a Tartalékos férjben Tóni, a kinek jellemző tulajdonsága, hogy ha pofon vágják, elfelejt beszélni s dadogni kezd. A darab végén aztán kiderül, hogy egy második pofon pedig megint visszaadja a beszélő képességét.

Egyébként pedig telve van a bohózat furánál furább helyzetekkel és alakokkal, a melyekből kifogyhatlan Sipulusz is. Guthi is. Ezekkel az eszközökkel mindig hatni fognak, ha hívek maradnak hozzájuk. De a hatás csak egyszer van meg; ha valaki Rákosi-Guthi-féle bohózatot másodszer megnéz, már unatkozik. S ennek is egyszerű az oka: a darab csupa élczből épült fel — már pedig egy élczet csak egyszer lehet élvezni, felmelegíteni azt lehetetlen.

A szereplők tölték telhetőleg igyekeztek a szerzők intenczióinak megfelelni, sőt némelyik pompásan játszotta meg szerepét. *Bognár János* (Bukovics) és *Benkő Jolán* (Teréz) minden mozdulatát a művészies mérséklet jellemezte. Nem vadásztak annyira hatásra mint *Nyárai* (Hólyag), ki ezáltal a szertelen tulzásokba ragadtatva magát, mi gyakran ment elismert tehetségének a rovására. *Szarvasi* (Csillám) alakját kreálta, jól játszván és rosszul tudván a szerepet. A fiatal házaspár személyesítői *E. Kovács Mariska* és *Pataki Béla* leszámítva egy kis kedvetlenséget, szinte bele tudtak illeszkedni az összhangba. Jók voltak kisebb szerepükben *P. Szép Olga* (Dorottya), *Bérczi* (Brencsán) és *Füredi* (Popovka).

A közönség mély szépen megtöltötte a színházat előadás alatt állandó derűtséggel volt, jóllehet a társzerzők sziporkái az első

felvonás alatt mind elhangzottak, úgy hogy utána már csak a helyzetek komikus egymásutánja volt képes a nézőt nevetésre ingerelni.

A darabot ma megismélik.

Színházi hírek. Guthi és Rákosi kacagató bohózatát, a Tartalékos férj-et ismélik meg ma a Szigligeti-színházban s e helyütt ujjalag figyelmeztetjük a nevetni szerető közönséget, hogy ne mulassza el e pompás bohózat megtekintését.

Üdvöske. Audran kitűnő operettje kerül holnap színpadra az ismert kitűnő szereposztásban, s mivel e bájos operett-repriz éppen a választás izgalmas napján adatott legutóbb, hisszük, hogy az ismétlés örömeire szolgál azoknak is, kik az nap színház helyett a Szent László-téren töltötték estéjüket.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 12. Idénybérlet 12.

Nagyváradon, szerdán, 1901. okt. 9-én

Tartalékos férj.

Bohózat.

S Z E M E L Y E K :

Bukovics Menyhért	— — —	Bognár János
Teréz, neje	— — —	Benkő Jolán
Timár Zoltán, orvos	— — —	Pataki Béla
Eva, neje	— — —	E. Kovács Mariska
Csillám Olivér	— — —	Szarvasi Sándor
Brencsán, tánczmester	— — —	Bérczi Gyula
Dorottya, neje	— — —	P. Szép Olga
Hólyag Tóni	— — —	Nyárai Antal
Popovka	— — —	Füredi József
Ponty	— — —	Vank István
Fruzina	— — —	K. Biró Anna
Oszkár	— — —	Erdélyi Miklós

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tamlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 óra után.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap csütörtökön, okt. 10-én

Ü D V Ö S K E.

Operette.

REGÉNY-CSARNOK.

KÖVESSÜK ÖT!

Irla: Sienkiewicz Henrik. Fordította: dr. Rada István.

11. Mialatt ostorozták, türelmes volt, mint a bárány és áldotta a népet. Mikor a vére kicsordult, az égre emelte szemét és imádkozott. Ily bámulatos embert s-ha életembe nem láttam . . . E pillanattól kezdve feleségem nem hagyott nyugton egy pillanatra sem: »Ne engedd meg hogy egy ártatlan elveszzen! — Ismételte egész nap Nekem is ez volt kívánságom. Két izben is kimentem a tanácsházról, hogy beszéljek azokkal a dühös papokkal s azzal a nyomorult tömeggel. Es ők, hátravetett fejjei és fülig húzott szájjal, egyhangulag azt kiabálták felém:

— Feszítsd meg őt!

— S te engedtél? kérdé Cinná.

— Másként lázadás keletkezett volna a városban, pedig azért vagyok itt, hogy a nyugalmat fentartsam. Meg kell tennem a kötelességemet . . . Nem szeretem a tulzásokot. Es az-

tán rettenetes fáradt vagyok . . . De ha egyszer valamit elhatároztam, habozás nélkül feláldozom egy ember életét a közjóért, annál inkább, mert ez ismeretlen és senki sem fog vele törődni. Annál rosszabb rá nézve, hogy nem római.

— A nap nemcsak a rómaiaknak süt, jegyzé meg Antea.

— Isteni Antea, viszonzá a helytartó, azt felelhetném neked, hogy az egész földön csak a római hatalomra süt; azért ennek miéért fel kell áldozni. A lázítók pedig veszélyeztetik azt . . . De mindenek előtt arra kérlek, ne kívánd tőlem, hogy itéletemet vissza vonjam. Cinná megmondhatja neked, hogy ez lehetetlen: az itélet ki van mondva, csak a csezár vonhatja vissza. Azért, ha akarnám, sem tehetném. Nemde Caius?

— Ugy van.

De észrevehető volt, hogy e szavak kínosan hatottak Anteára, a ki mintegy magában beszélve mondá:

— Tehát az ember szenvedhet és meghalhat, bármily ártatlan legyen is?

— Nincsenek ártatlanok, felelé Pontius —

Ez a Názáreti semmi bünt se követett el; azért mint helytartó megmostam kezeimet; de mint ember elítélem tanítását Czelzatosanéleg sokáig beszéltem vele; ki akartam őt puhatozni és meggyőződttem, hogy hallatlan dolgokat tanít . . . Elég nehéz megérteni. A világ létének okának kell lennie . . . Az erény szükséges. De hát ki tagadhatja ezt? Én bizonyára nem. Még a stoikusok is parancsolják, hogy nyugodtan kell tűrni egy ellenkező nézetet . . . De nem kívánják, hogy teljesen le kell mondani mindenről, a vagyontól elkezdve egész a mai ebédig. Te okos ember vagy Cinná, — hát mondd meg, mit gondolnál felőlem, ha a legcsekélyebb ok nélkül oda adnám ezt a házat, amelyben laktok, annak a naplopónak, a ki amott a jaffai kapu mellett sütkérezik? Pedig ő ezt kívánja . . . Azt is mondja, hogy szeretni kell mindenkit válogatás nélkül: a zsidókat épugy mint a rómaiakat, a rómaiakat épugy mint az egiptomikat, az egiptomikat épugy mint az afrikaiakat, és így tovább. Ez elég volt nekem . . . Másrészt ama pillanatokról, mikor rá nézve életről vagy halálról volt szó, magaviselete olyan volt, hogy az ember azt hitte volna, nem is ő a vádiott: tanított és imádkozott. Pedig nekem nem kötelességem valakit megmenteni, a ki semmit sem törődik önmagával. A ki nem tud mértéket tartani, azt bizonyítja, hogy nem józan ember . . .

Végre az Isten fiának moodja magát. Felforgatja a társadalom alapját, tehát árt az embereknek. Gondoljon magában, a mit akar, de ne forgassa föl az alapokat . . . Azért mint magán ember tiltakozom tanítása ellen. Tegyük fel, hogy én nem hiszek az istenekben, ez az én dolgom. De elismerem, hogy a vallás szükséges; haogosan hirdetem, ezt mert azt tartom, hogy a vallás elengedhetetlen zabolója a népsnek. A lovakat kocsiha kell fogni, még pedig jól befogni . . . Különben a haláltól nem igen fél a Názáreti: azt állítja, hogy fel fog támadni.

Cinná és Antea meglepetve tekintettek egymásra:

— Fel fog támadni?

— Harmad napon, sem előbb, sem utóbb. Legalább ezt hirdetik tanítványai. Elfeleltem magát megkérdezni e tekintetben . . . Különben, ez nem sokat határoz, mert a halál felold az ígéretek alól . . . S még ha nem támad is fel, semmit sem vesz vele, mert saját tanítása szerint az igazi boldogság és az örök élet csak a halál után kezdődik. Teljes meggyőződéssel beszél erről. Az ő Hadesében világosabb van, mint az egész napsütötte világban, s minél többet szenved valaki itt, annál biztosabban feljut oda. Csak szeretni kell, szeretni és ismét szeretni.

— Furcsa tanítás, mondá Antea.

— S a tömeg azt kiabálta: »Feszítsd meg őt!« szólt Cinná.

— Ez éppen nem lepott meg engem. E nép lelke megkövült a gyűlölettel: s mi mást volna képes, ha nem gyűlöletet, keresztet követelni cserébe a szeretetért?

Antea végig húzta kezét fonnyadt homlokán:

— És bizonyos abban, hogy az ember élhet és boldog lehet a halál után?

— Ezért nem fél sem a keresztől, sem a haláltól . . .

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Szél Bécében.

Bécs, október 8. Szél Kálmán miniszterelnök ma reggel 7 órakor Budapestről, Széchenyi Gyula gróf, a király személye körüli miniszter pedig tegnap este Reichenauból ideérkezett. (M. T. I.)

»Üsd vissza!«

Budapest, okt. 8. (Saj. tud. táv.) Az elmúlt télen Bozsán József vasúti hivatalnok Ede nevű kis fiát *Bartalus* András tanító pofonütötte és hazaküldte. Az apa fölkelte betegyéből s az iskolába menve a tanítót arcul ütötte. Bozsánt vád alá helyezték hatóság elleni erőszak címén s tegnap volt a tárgyalás. Bozsán azzal védekezett, hogy lázas beteg volt s nagy felindulásában követte el az arculütést. A törvényszék *Bozsán* Józsefet hatóság elleni erőszakért 3 hónapi fogházra ítélte.

Választások.

Félegyháza, okt. 8. Eddig Holló Lajos Ugron-pártinak 60, Buzáth Ferencz néppártinak 30 és Bokányi Dezső szocialistának 30 szavazata van.

Félegyháza, okt. 8. (Saj. tud. táv.) Este.) *Hollónak* 545, *Buzáth* Ferencznek 285 és *Bokányi* Dezsőnek 77 szavazata volt s így *Holló* Lajos függetlenségi választatott meg.

Brassó, okt. 8. (Saj. tud. táv. Délután). Első kerületben *Vajnáknak* 216, *Korodinnak* 431 szavazata van. A második kerületben *Réthy* 206, *Hintz* 212 szavazatot kapott.

Budapest, okt. 8. (Saj. tud. táv.) *Tompa* Antal a IX—X. kerületben megbukott függetlenségi jelölt nyílt kérdéssel fordult *Kossuth* Ferenczhez, hogy a pótválasztásnál a függetlenségi kire szavazzanak: *Springerre* vagy *Hoch* Jánosra. *Springer* tudvalevőleg *Kossuth*-párti volt korábban s most szabadelvű. — *Kossuth* Ferencz a nyílt kérdésre azt válaszolta:

— *Springer* renegat, függetlenségi polgár soha sem szavazhat rá.

Sopron, okt. 8. Sopronvármegye központi választmánya a nagy-mártoni pótválasztást 17-ére tűzte ki. A kerület két jelöltje, *Dégen* szabadelvű és *Talos* néppárti között előreláthatólag erős küzdelem lesz, de az utóbbinak megválasztása valószínű.

A karlista mozgalom.

Madrid, okt. 8. Moret belügyminiszter határozottan tagadja, hogy az országban karlista mozgalom van. Barcelonai jelentések szerint odaérkezett utasok azt beszéltek, hogy a határszáron határozott karlista mozgalom van. (M. T. I.)

A csorbai tó az államé.

Budapest, okt. 8. (Saját tud. távir.) A csorbai tavat, a hozzá tartozó birtokkal, felszereléssel együtt az állam megvásárolta eddigi tulajdonosától, *Szentiványi* Józseftől. Az állam nagy befektetésekkel fogja a ritka természeti nevezetesség hely érdekességét emelni.

Klotild főhercegnő utazása.

Bécs, okt. 8. Klotild főhercegnő tegnap este Alesuthról ideérkezett és leánya, *Margit* thurn-taxisi hercegnő látogatására Regensburgba utazott. (M. T. I.)

Párbajban agyonlőtték.

Bécs, október 8. (Saját. tud. távir.) Ma délben a katonai lovaglós iskolában halálos végű párbaj ment végbe. *Soyka* Jenő 15. huszárezredbeli hadnagy vívott egy összeszólalásból kifolyólag pisztoly-párbajt *Lövy* magánzóval. Az első golyó nem talált; a második golyóváltásnál *Soyka* halva rogyott össze.

Katasztrófa a tengeren.

Lisabon, okt. 9. A penichei öbölben tegnap egy halászcsoznak a nagy viharban felborult. A rajta ülők mind a vízbe fulltak. (M. T. I.)

Három milliós per.

Budapest, okt. 8. (Saját tud. táv.) *Eisele* János budapesti lakos az ottani törvényszéknél három millió korona összeg erejéig kártérítési pert indított *József Ágest* főherceg ellen. A tárgyalás mára volt kilüzve. Azonban a tárgyalásra nem jelent meg a főherceg jogtanácsosa, miért is a bíróság a főherceget mint alperest elmakacsolta a kereseti összegnek megfelelő három millió koronában. A per abból keletkezett, hogy *Eisele* János nem fizette pontosan a főhercegtől bérbevett kőszénbányák bérösszegét s ezért elmozdították a bérletről.

24 millió fölösleg — Japánban.

London, okt. 8. A Times-nak jelentik Tokióból tegnapi kelettel: Hir szerint a legközelebbi japán költségvetés 24 millió jen fölösleget fog kimutatni. Ezt a fölösleget a 10 milliós rendes törlesztési összeggel együtt az államadósság csökkentésére fogják fordítani. A rendes kiadásokat is csökkenteni fogják néhány millióval, hogy lehetővé tegyék a katonatisztek és polgári hivatalnokok fizetésének és a katonák zsoldjának emelését. (M. T. I.)

Angol-amerikai megegyezés.

London, okt. 7. A Daily Chronicle-nak a közép-amerikai csatornára vonatkozó angol-amerikai megegyezésről szóló jelentését a Daily Telegraphnak egy washingtoni távirata is megérkezik azzal a megjegyzéssel, hogy Pauncotote angol nagykövet novemberben ismét washingtonba megy és akkor megállapítják az új szerződés szövegét és alá is írják a szerződést. (M. T. I.)

Vámok megszüntetése.

Madrid, okt. 8. Urzaiz pénzügyminiszter azzal a tervvel foglalkozik, hogy a belső vámokat tíz éven belül fokozatosan megszünteti. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következők főbb nyereményeket húzták ki:

100.000 koronát nyert: 79559.
40 000 koronát nyert: 96626.
30 000 koronát nyert: 22533.
10 000 koronát nyertek: 88742 4365.
5000 koronát nyert: 8999.
2000 koronát nyert: 5466 36889 47748
25220 4895 65295 35741 37397 43686 2771
35252 28806 80401 19676 17432 91895 4180
1773 58818 98247 52174 52164 21509 40062
85520 3535 48344.

1000 koronát nyertek: 72315 32727 95140
60176 57728 79665 23777 50777 12536 49999
15518 40234 29445 75479 25412 61975 96073
7222 61069 71356 46650 65493 39359 71925
60316 46124 87559 88072 65878 94282 53737
50557 14221 29 03 91245 4530 73448 92867
96118 53430 38769 44169 13694 30304 84649
65034 37349 4716 76974 63495 98428 26866.

500 koronát nyertek; 46562 97780 37231
8258 71048 37549 31998 60149 46312 14497
71834 12111 97839 78209 50050 94090 17297
53225 53890 60010 48351 13267 93027 46127
88536 40520 76448 48689 38079 59447 20781
948 45529 19561 36899 7808 19966 65289
70488 70067 43348 87113 22089 66411 79874
23165 40654 22257 60161 43514 75583 20296
64672 98859 56713 4822 41531 93325 43003
41910 46628 38740 66970 10182.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. okt. hó 8-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.20—13.60. Kétszeres buza 11.70—11.20. Rozs 11.80—11.40. Arpa 11.20—10.60. Zab 12.—11.60. Tengeri: 10.60.—7.20. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 14.20. Köleskása 23.—. Burgonya 3.80. 100 kiló lángliszt 26.50. zsenyelyliszt 26.—. fehérkenyér liszt 25.—, barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 5.20, szalma 1.10 Szalonna 102.—, 6 kiló zsúp-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 5.80, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84 Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapja —.—. magyar gyapja —.—. Egy hektoliter óbor 64.—, új bor 50.—, méz 2.—, kemény faszen 3.60, puha faszen 3.20, Lendermag 25.—. kőles 10.—, repce —.—, dió 30.—, mogyoró 32.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalona 1.28, sertéshus 1.04, juh-hus 64, veres hagyma 12, fog hagyma 44, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1901. október hó 8-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 640—700, egy pár másodrendű jármás ökör 540—620, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—500, 1 drb fejős tehén 110—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—240. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 24—48, 1 drb. fél éves borju 40—54, 1 drb egy éves borju 44—76, két éves borju 70 240. 1 drb hizott sertés 82—140, 3 ár fél éves 32—38, 1 pár egy éves sertés 40—70, 1 pár két éves sertés 72—138. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi okt. hó 8-ról. Tiszta buza körülbelül 1000 hltr, kétszeres buza 250 hltr, rozs 400 hltr, arpa 150 hkl. zab 220 hltr, tengeri 350 hltr, burgonya 290 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 148, sovány 165, süldő 460, malac: 480, hizott marha 14, jármás ökör 300, fejős tehén 200, borju 240, bivaly 10, juh és kecske 600, ló 258.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A "Tiszántul" eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, okt. 8.
Buza októberre	7.84
Buza áprilisa	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Kaposzta, repce, züg.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, okt. 8.
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	639.50
Allamvasut	624.50
Rimamurányi	4.6.

Magyar jelzalog	483.
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. okt. 8-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.30
Magyar koronajárdék	92.60
Magyar vasúti kölcson aranyban 4 1/2%	121.75
Magyar vasúti kölcson ezüstben 2 1/2%	100.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119. --
Magyar földtehermentelési kövény 4%	92.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.85
Horvátb-szlavónföldtehermentelési kötvény	98.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	176.50
Tiszszabályozásás szerződési sorsjegyek kölcson	148. --
Osztrák járadékpapírban	98.30
Osztrák járadék ezüstben	98.20
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.20
Osztrák államsorsjegyek	138.50
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbankrészvény	623.50
Osztrák hitelintézet részvény	620. --
Párisi vista	---
20 frankos arany (Napoleon'd'er)	19. --
Németbirodalmi márka	---
London vista	---
20 márkás arany	23.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárúsítjuk

u. m. Színes selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény ezikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

146-S1--0

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	2 --	5 45	9 15	---	Kolozsvár ind.	---	5 23	7 --	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 --	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 13	6 06	9 28	---	Jegenye >	---	---	7 59	11 14	7 16	---	Debreczen >	5 10	2 56	6 46	11 44	3 56	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 36	8 40	10 56	---	B.-Hunyad >	---	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Érmihályfalva érk.	6 36	3 57	7 29	1 --	4 58	9 13
Szolnok >	---	11 31	3 59	9 27	11 19	---	Csucsá >	---	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 12	9 46	11 33	---	Rév >	---	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	
P.-Ladány >	10 43	2 --	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	---	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	Érmihályfalva ind.	6 17	11 17	3 14	5 27	9 14	8 02
Báránd >	---	2 12	---	12 07	---	5 11	Mező-Telegd >	---	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	Debreczen >	7 32	12 36	4 16	8 10	10 27	9 01
Sáp >	---	2 27	5 48	12 24	---	5 32	F.-Vásárhely >	---	6 49	---	11 01	---	10 27	P.-Ladány érk.	1 28	1 45	5 03	9 43	11 28	9 48
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	---	7 02	8 32	11 10	---	10 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
M.-Peterd >	---	3 --	---	1 --	---	6 15	Nagyvárad érk.	---	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44		V. v.	V. v.	<th>V. v.</th> <th>V. v.</th>	V. v.	V. v.	
M.-Keresztes >	---	3 12	---	1 14	---	6 31	Nagyvárad ind.	---	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	Debreczen i.	9 35	4 31	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Bors >	---	3 25	---	1 28	---	6 50	Püspöki >	---	2 36	8 52	11 47	---	11 14	Sáránd >	10 18	5 16	Vértés ind.	---	---	
Püspöki >	11 48	3 32	---	1 36	---	7 02	Bors >	---	2 47	---	11 54	---	11 22	H.-Bagos >	10 28	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30	
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	---	3 12	---	12 05	---	11 37	H.-Pályi >	10 45	5 48	H.-Pályi >	6 03	1 48	
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	---	3 30	---	12 17	---	11 50	M.-Pályi >	10 57	5 59	H.-Bagos >	6 18	2 05	
V.-Velence >	---	4 05	---	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	---	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	N.-Léta-	---	---	Sáránd >	6 40	2 29	
F.-Vásárhely >	---	4 16	---	2 41	---	12 45	Sáp >	---	4 39	9 38	12 47	---	12 25	Vértés érk.	11 16	6 18	Debreczen é.	7 18	3 13	
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	---	5 01	---	1 01	---	12 41	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.						
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	---	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	Sáránd ind.	10 33	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49	
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	---	---	11 21	3 08	6 59	3 04	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	3 49	Szolnok >	---	---	11 44	3 35	7 32	3 37							
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	---	---	12 03	3 58	7 50	4 05							
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	---	5 34	Rákos >	---	---	1 37	6 03	9 28	6 52							
Kolozsvár érk.	3 30	8 33	10 08	6 59	5 55	7 04	Budapest érk.	---	---	1 50	6 20	9 46	7 10							

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.

Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.

Véztő—Kötegyán—Hollód.

Hollód—Kötegyán—Véztő.

	V. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	5 50	2 --
Ósi >	6 09	2 14
Uj-Palota >	6 2	2 29
Gyires >	6 4	2 42
Körösszeg >	7 02	3 01
Szakál >	7 39	3 31
Nagy-Tóti >	7 55	3 47
Komád >	8 25	3 59
Iráz >	8 42	4 16
Kót >	9 19	4 39
Véztő >	9 44	5 10
Szeghalom >	10 34	5 55
Körös-Ladány >	11 --	6 12
Kéthalom >	11 18	6 30
Déva-Ványa >	12 03	6 55
Ozed >	12 21	7 15
Gyoma érk.	12 45	7 30

	Sz. v.	V. v.
Gyoma ind.	3 40	2 57
Ozed >	4 07	2 54
Déva-Ványa >	4 37	3 26
Kéthalom >	4 54	3 43
Körös-Ladány >	5 13	4 06
Szeghalom >	5 40	4 38
Véztő >	6 12	5 22
Kót >	6 38	5 52
Iráz >	6 52	6 07
Komádi >	7 10	6 38
Nagy-Tóti >	7 22	6 50
Szakál >	7 48	7 23
Körösszeg >	8 11	7 47
Gyires >	8 33	8 12
Uj-Palota >	8 47	8 27
Ósi >	9 03	8 46
Nagyvárad érk.	20	9 05

	V. v.	V. v.
Véztő ind.	4 45	5 27
Okány >	5 07	5 49
Gyanta >	5 23	6 07
Sarkad-Keresztur >	5 36	6 18
Méhkerék >	5 52	6 36
Kötegyán érk.	6 --	6 45
Kötegyán ind.	6 16	6 57
Pósa >	6 29	7 12
Ilye >	6 48	7 24
Csegöd >	7 02	7 39
Erdő-Gyarak >	7 12	7 49
Árpád >	7 21	7 59
Kötegyán érk.	7 39	8 20
Fekete-Bátor >	7 52	8 35
Fekete-Tót >	8 15	9 03
Rippa >	8 39	9 32
Mocsár-Gyanta >	8 51	9 45
Hollód érk.	9 01	9 57

	V. v.	V. v.
Hollód ind.	4 35	12 05
Mocsár-Gyanta >	4 46	12 17
Rippa >	5 02	12 39
Tenke >	5 24	1 17
Fekete-Tót >	5 44	1 39
Fekete-Bátor >	6 06	2 07
Árpád >	6 16	2 18
Erdő-Gyarak >	6 25	2 28
Csegöd >	6 34	2 38
Ilye >	6 57	2 58
Pósa >	7 07	3 09
Kötegyán érk.	7 19	3 22
Kötegyán ind.	8 06	3 42
Méhkerék >	8 15	3 52
Sarkad-Keresztur >	8 33	4 12
Gyanta >	8 43	4 23
Okány >	9 02	4 44
Véztő érk.	9 20	5 04

Szekelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.

Sz.-Somlyó—Margita—Szekelyhid.

Szeghalom—Füzes-Gyarmat.

Füzes-Gyarmat—Szekelyhid.

	V. v.	Sz. v.
Szekelyhid ind.	9 36	6 40
A.-Keresztur >	10 20	7 22
V.-Ábrány >	10 34	7 35
Monos-Petri >	10 45	7 45
Margita >	11 05	8 04
Felső-Ábrány >	11 19	8 17
Szoldobágy >	11 41	8 37
Bályok >	11 55	8 56
Széplak >	12 18	9 12
Ipp >	12 48	9 40
Sz.-Nagyfalu >	1 10	9 59
Szilágy-Somlyó érk.	1 34	10 22

	Sz. v.	V. v.
Szilágy-Somlyó ind.	3 18	2 05
Sz.-Nagyfalu >	3 43	2 30
Ipp >	4 --	2 47
Széplak >	4 35	3 27
Bályok >	4 47	3 40
Szoldobágy >	5 01	3 55
Felső-Ábrány >	5 19	4 15
Margita >	5 38	4 37
Monos-Petri >	5 48	4 48
V.-Ábrány >	5 58	4 59
A.-Keresztur >	6 11	5 13
Szekelyhid érk.	6 50	5 54

	V. v.	V. v.
Szeghalom ind.	10 20	5 50
Füzes-Gyarmat >	10 45	6 17
B.-N.-Bajom >	11 43	7 15
B.-Udvári >	11 58	7 30
Szerep >	12 09	7 41
P.-Ladány érk.	1 --	8 32

	V. v.	V. v.
P.-Ladány ind.	6 50	2 04
Szerep >	7 40	2 48
B.-Udvári >	7 54	3 01
B.-N.-Bajom >	8 17	3 23
Füzes-Gyarmat >	9 09	4 07
Szeghalom érk.	9 30	4 28

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelzi.
A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.